

Tekst & Topic: Licht

En toen was er het licht...

Licht omgeeft ons elke dag. De ene dag kan bijzonder helder zijn, de andere zijn we precies door een filter omgeven die enkel ons een doffe weergave bezorgt van datzelfde licht. Met het licht is er ook de schaduw, die gescheiden door bomen, bergen, huizen en zoveel meer neerslaat op de aarde.

Met het aanbreken van de dag komen de eerste lichtstralen. Duisternis wordt geruild voor licht en schaduw. Een zo alledaags maar bijzonder fenomeen. Licht samen met de lucht behoren tot de vier elementen namelijk: vuur, licht/lucht, water en aarde. Wat is dan zo waardevol aan het licht? Is licht iets wat men alleen maar in lumen of lichtsterkte uitdrukt of draagt het nog een ander karakter in zich?

Zowel Rudolf Steiner en Heinz Grill hebben het in hun werk vaak over deze elementen of anders gezegd de etherkrachten. Toch zijn deze fijnstoffelijke etherelementen niet gelijk aan de fysiek waarneembare elementen. En net dat verschil maakt het interessant om het verder te onderzoeken, te leren kennen en begrijpen.

Wanneer men werken van verschillende kunstenaars bestudeert merkt men vaak dat het licht een heel ander effect kan hebben. Alsof in het ene werk de kunstenaar het licht echt kon vangen en doen stralen. In het andere kan er bijvoorbeeld enkel een notie van geven zijn dat het zonnig is of een duistere dag, een lamp het onderwerp belicht door middel van het kleurgebruik. Ergens vergt het een zekere kennis naast louter de techniek en artistieke aanleg. Een zeker kunnen om een geheim, iets wat het weer te geven object in zich draagt, te ontsluiten en in het werk te leggen, als een ziel die het werk leven inblaast. In dit geval een diepere kennis van het licht.

La notte

Il giorno

La sera

La mattina

Geboeid door Michelangelo's werk, ben ik vier van zijn beelden gaan bestuderen. Deze beelden zijn terug te vinden in de Sagrestia Nuova te Firenze en stellen volgens Rudolf Steiner eenieder één van deze elementen voor.

Het zijn menselijke figuren waarvan de vormgeving dusdanig een uitdrukking is van het desbetreffende etherlichaam. Daarnaast werd elk beeld naar een moment van de dag vernoemd. Zo is de lichtether het beeld dat voor de ochtend staat. Het moment van het ontwaken, het licht dat de materie terug aanraakt en begrenst, de mens die na de nacht zich terug opricht. De mens die zich net als tussen licht en schaduw zich met zijn bewustzijn steeds tussen polariteiten beweegt als mooi en lelijk, goed en kwaad enz.

Aan de hand van het bestuderen van de beelden zelf en de inhoud erover ben ik dan verder op zoek gegaan om deze in de bij de etherkracht passende kleur te gaan weergeven en met een etstechniek die het karakter ervan ondersteunt. Daaropvolgend heb ik het aspect van het zich oprichten in het licht verder toegepast aan de hand van etsen van grassen en granen.

Heinz Grill beschrijft dit bepaald aspect van de lichtether in het volgende stukje.

“De lichtether straalt vanuit de kosmische ruimte, begrenst de plant, vormt vanuit die omtrek fijne begrenzende aanrakingen. Met deze begrenzingen scheidt het licht echter een wonderbare kristalstructuur die een nieuwe groei mogelijk maakt. Om die reden is de polariteit van begrenzing en kristalvormende groei waarneembaar. Opnieuw zijn in de ether twee tegengestelde polen door een wederzijds bewegend principe met elkaar verbonden. De begrenzing en het groeien.

Niet de zon voedt de plant direct met haar stralen; ze raakt ze aan en begrenst ze, niettemin ontstaat er uit de lichtvolle omgeving een nieuwe kristalvormende structuur.”

Deze studie van het licht en de lichtether stopt uiteraard niet hier en is ook nog helemaal niet teneinde. Een kant en klaar recept is hier niet voor, het vergt zowel studie, geduld, ontdekken, mislukken, en verder gaan.

Net zoals ieder mens puur fysiek gezien uit dezelfde soort bouwstenen of cellen opgebouwd is, maar toch een uniek persoon is door zijn ziels-geestelijke aanleg -en inzet in het leven, net zoveel kan er met dezelfde materialen omgezet worden in de hedendaagse kunst door toevoeging van een ziel-geestelijk aspect.

Licht

*De dag ontwaakt
vormen en kleuren gaan leven
in ontluikend licht*

*de vorm slaat
zijn schaduwen bewegen
het duister zwicht*

Tekst en opmaak Katrien Pauwelyn

